

Utbildningsinspektion i Fagernäs skola

Förskoleklass

Grundskola årskurserna 1–5

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Bodens kommun och besökt Fagernäs skola den 13 maj 2008. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och skolan, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

I Fagernäs skola intervjuades rektor, lärare, övrig personal och elever i årskurs 5 och 6. Inspektörerna besökte även lektioner i flertalet årskurser och även förskoleklassens verksamhet. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för bedömningen.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av skolan

Fagernäs skola	Antal elever
Förskoleklass	25
Grundskola	128

Källa: Skolans uppgifter

Fagernäs skola ligger i utkanten av Bodens centrum, och har ett upptagningsområde som innefattar områdena Fagernäs och Erikslund. Upptagningsområdet består av både villor, radhus och flerfamiljshus.

Utbildningen vid Fagernäs skola omfattar förskoleklass, grundskolans årskurser 1–5 och skolbarnsomsorg. Några elever från årskurs 6 håller på att avsluta sin skolgång på Fagernäs skola då skolan fram till förra läsåret omfattade även denna årskurs. De elever som önskade fick möjlighet att gå kvar sitt sista år i en åldersblandad klass med årskurs 5. Undervisningen bedrivs i huvudsak i åldershomogena klasser, med undantag för undervisningen i årskurs 5 och 6 som är organiserad i en åldersblandad grupp och en åldershomogen.

En heltidsanställd rektor ansvarar för grundskolans och skolbarnsomsorgens verksamhet. Personalen på Fagernäs skola är organiserad i tre arbetslag, ett för förskoleklass–årskurs 2, ett för årskurs 3–4 och ett för årskurs 5–6. Skolan har också under innevarande läsår en särskild undervisningsgrupp med verksamhet som är helt skild från skolan.

Större delen av verksamheten inryms i skolans huvudbyggnad, och skolan har också tillgång till en separat idrottshall på skolområdet. Skolbarnsomsorgens verksamhet bedrivs i lokaler där förskoleklass och årskurs 1 får sin undervisning, samt i två andra närliggande lokaler. Elevernas rastaktiviteter koncentrerar sig till en grusplan och en asfaltyta utomhus. Eleverna har också tillgång till några lekställningar.

Helhetsbedömning

Inspektörernas övergripande bedömning är att Fagernäs skola är på god väg att bygga upp ett systematiskt kvalitetsarbete. Intervjuer visar att det finns en vilja att utveckla skolan och många intervjuade grupper menar att det är dags att förbättra det dåliga rykte som Fagernäs skola har fått de senaste åren. Pedagogerna är utvecklingsbenägna med god kompens och rektorn, som genomgår rektorsutbildningen, har god insikt i skolans utvecklingsområden. Kvalitetsarbetet har delats upp i regelbundna avstämningstillfällen fördelade över läsåret och skolans ledning har satt tydlig fokus på skolutvecklingsfrågor och skapat tid till pedagogiska diskussioner.

I dagsläget är dock inspektörernas bedömning att kvalitetsarbetet behöver utvecklas ytterligare och analysen av skolas resultat fördjupas. Det är också viktigt att kvalitetsarbetet förankras fullt ut bland lärare, elever och föräldrar så att det kan fungera som en motor för kvalitativ utveckling av verksamheten. Kvalitetsredovisningen kan också tydligare redovisa alla verksamheter och deras resultat.

Fagernäs skola följer i nuläget upp resultaten i ämnena svenska, engelska och matematik men i övriga ämnen genomförs inte någon tydlig systematisk utvärdering av elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kraven i kursplanerna. Inspektionen visar också att flera av förbättringsområdena hör samman med att skolan inte systematiskt uppmärksammar elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Elevernas kännedom om vilka ämnen och kursmål som ingår i deras utbildning bör öka, samt deras kännedom om sin egen kunskapsutveckling i samtliga ämnen. Kvaliteten på de individuella utvecklingsplanerna bör också förbättras.

Eleverna ska utveckla ett allt större inflytande över sin utbildning i takt med att de blir äldre, men inspektionen på Fagernäs skola visar att elevernas möjlighet att vara delaktiga och att få inflytande över undervisningen kan förbättras. Inspektörerna bedömer att elevernas möjligheter att arbeta i demokratiska former bör ses över.

Fagernäs skola är liten och personalen har möjlighet att se alla barn och dagligen hjälpa till att lösa konflikter som uppstår. Inspektionen visar dock att värdegrundsarbetet behöver förbättras. Intervjuer visar att det förekommer hårt språkbruk och bristande bemötande mellan de äldre eleverna och vuxna och inspektörerna bedömer att det får konsekvenser för studieron och samspelet både i klassrummen och utanför. Det förekommer också att elever inte känner sig trygga på skolan. En åtgärd för att förebygga och hantera elevers otrygghet är enligt inspektörerna att i högre grad göra eleverna medvetna om och delaktiga i arbetet med skolans likabehandlingsplan.

Avseende skolans arbete med att anpassa undervisningen och med att ge elever i behov av särskilt stöd har inspektionen uppmärksammat vissa förbättringsområden. Inspektörerna bedömer att skolan bör säkerställa att undervisningen ger utrymme för olika kunskapsformer och att eleverna får arbeta bland annat ämnesövergripande, utforskande och laborativt. Skolan bör också systematisera sina rutiner för att upptäcka elever i behov av särskilt stöd och säkerställa att åtgärdsprogram skrivs för elevers eventuella studiesvårigheter i fler ämnen än matematik, svenska och engelska.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas:

- Elevernas kunskapsutveckling följs inte upp och utvärderas i förhållande till kursplanernas krav i samtliga ämnen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen och 2.7 läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet).
- Skolan genomför inte en systematisk uppföljning och utvärdering av kunskapsresultaten i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen (2 kap. 6 § grundskoleförordningen samt avsnitt 1 och 2.8 i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet).
- Skolans kvalitetsredovisning motsvarar inte förordningens krav (3, 3a och 4 §§ förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Arbetsgången kring och kvaliteten på de individuella utvecklingsplanerna bör förbättras.
- Skolan bör säkerställa att undervisningen ger utrymme för olika arbetssätt och för elevernas olika sätt att lära sig.

4 (15)

- Skolan bör säkerställa att elever och föräldrar får informationen om kursplanernas mål.
- Elevernas möjlighet till delaktighet och inflytande bör förbättras.
- Skolan bör utveckla sin pedagogiska samverkan inom skolan och med andra skolor.
- Metoderna för att fånga upp elever i behov av särskilt stöd bör systematiseras.
- Arbetsgången kring och kvaliteten på åtgärdsprogrammen bör förbättras.
- Skolan bör intensifiera sitt värdegrundsarbete och säkerställa att skolans värdegrundsarbete förankras hos personal, elever och föräldrar.
- Elevernas tillgång till datorer bör förbättras.
- Utemiljön för förbättras.
- Skolans kvalitetsarbete bör förbättras.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.
- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *ansenlig avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans kunskapsresultat och arbetet för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Vidare granskas vilka förutsättningar skolan ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om eleverna tillägnar sig kunskaper i enlighet med läroplanens och kursplanernas mål.

Tabell 1: Antal flickor och pojkar som har nått målen på skolans diagnostiska prov för årskurs 2 år 2007.

Diagnostiska prov år 2	Antal elever	Godkända flickor	Godkända pojkar
Svenska	27	86 %	80 %
Matematik	27	86 %	70 %

Källa: Fagernäs skola

Tabell 2: Antal flickor och pojkar som har nått målen i de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik i årskurs 5 år 2007.

Nationella prov år 5	Antal elever	Godkända flickor	Godkända pojkar
Svenska	30	93 %	88 %
Matematik	30	93 %	75 %
Engelska	30	93 %	88 %

Källa: Fagernäs skola

Kommentar:

Skolan genomför diagnostiska prov i årskurs 2 i svenska och matematik samt de nationella ämnesproven i årskurs 5. Deltagandet i ämnesproven är god. Det inspektörerna kan notera är att pojkarna presterar ett något lägre resultat än flickorna i ämnet matematik, annars tycks flickor och pojkar nå jämförbara resultat. Under året 2006 hade pojkarna något lägre måluppfyllelse i ämnet svenska enligt ämnesprovet i årskurs 5, men nådde då lika bra resultat som flickorna i matematik. Även om underlaget är litet indikerar dock siffrorna att flickorna klarar sig något bättre än pojkarna. Skolan utvärderar kontinuerligt elevernas resultat i svenska, matematik och engelska, men i övriga ämnen saknas en samlad dokumenterad resultatredovisning.

1.2 Uppföljning och kommunikation av kunskapsresultat**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om lärarna fortlöpande följer upp resultaten så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,
- om kunskapsresultaten följs upp i alla ämnen,
- om kunskapsresultaten följs upp regelbundet under hela skoltiden,
- om utvecklingssamtal genomförs om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas,
- om en framtidsytande individuell utvecklingsplan upprättas i samband med utvecklingssamtalen.

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultaten:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Skolans personal följer över lag varje elevs kunskapsutveckling och resultat och genomför utvecklingssamtal med alla elever. Alla elever har också en individuell utvecklingsplan. Den sammanvägda bedömningen grundar sig främst på att lärarna inte genomför uppföljning och utvärdering i samtliga ämnen. Därmed saknar skolan ett viktigt verktyg för att få en samlad bild av elevernas kunskapsresultat i relation till de nationella målen. Inom bedömningsområdet finns dock behov av följande förbättringsinsatser:

Uppföljning av resultaten

Enligt styrdokumenterna ska lärarna fortlöpande följa upp elevernas kunskapsutveckling och resultat så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav. Skolans lärare uppger att de har kännedom om elevernas kunskapsutveckling i alla ämnen och flertalet tester och diagnoser genomförs. Inspektörerna noterar dock att uppföljning och utvärdering av elevernas kunskaper i Fagnäs skola, i huvudsak koncentreras till ämnena svenska, engelska och matematik. Lärarna har inga tydliga rutiner för att systematiskt följa upp, utvärdera och dokumentera elevernas kunskapsutveckling i övriga ämnen. Inspektörerna bedömer att lärarna måste följa upp och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kursplanernas krav i samtliga ämnen.

Individuell utvecklingsplan

Enligt läroplanen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en framtidsytande individuell utvecklingsplan skriftligt sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen och utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna. I Fagnäs skola upprättas individuella utvecklingsplaner för alla elever, men de utvecklingsplaner som inspektörerna tagit del av fokuserar endast på matematik, svenska och engelska, samt elevens sociala utveckling. Målbeskrivningarna är också för allmänt hållna och därmed svåra att utvärdera. Intervjuer visar också att åtgärder i den individuella utvecklingsplanen inte alltid genomförs och att uppföljningen kan bli bättre. Inspektörerna bedömer att arbetsgången kring och kvaliteten på de individuella utvecklingsplanerna bör förbättras. Se Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:10) om den individuella utvecklingsplanen.

Utvecklingssamtal

Minst en gång per termin ska läraren under ett utvecklingssamtal samtala med eleven och elevens vårdnadshavare om hur elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling bäst kan stödjas. Informationen vid utvecklingssamtalet bör grunda sig på en utvärdering av elevens utveckling i relation till målen i läroplanen och kursplanerna. Elever och föräldrar på Fagnäs skola upplever att utvecklingssamtalen ger dem viss information om hur det går för eleven, men att de inte får kännedom om elevens kunskapsutveckling i alla ämnen. I led med att skolan utvecklar sin systema-

tiska uppföljning av elevernas resultat i alla ämnen och de individuella utvecklingsplanerna så vill inspektörerna peka på vikten av att elevernas måluppfyllelse kommuniceras med både elever och föräldrar.

1.3 Bedömning och betygssättning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om lärarna gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper,
- om lärarna använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och som stöd för betygssättning,
- om lärarna vid bedömning och betygssättning utgår från de nationella målen i kursplanerna och från betygskriterierna,
- om lärarna vid betygssättningen utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanerna,
- om betyg sätts enligt författningarnas krav,
- om betygskatalog förs enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Bedömning och betygssättning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Lärarna utvärderar i huvudsak elevernas kunskapsutveckling utifrån kursplanernas mål. Lärarna gör i huvudsak en allsidig bedömning av elevernas kunskaper och använder resultaten från de nationella ämnesproven för att bedöma elevers kunskapsutveckling och för att synliggöra elever i behov av särskilt stöd. Fagernäs skola har börjat arbeta med kunskaps- och bedömningsfrågor och lärarna menar att man för gemensamma diskussioner kring bedömning utifrån styrdokumentet. Inspektörerna vill dock peka på att det är viktigt att detta utvecklingsarbete fortsätter, särskilt när skolan i framtiden förutsätts sätta tydligare fokus på elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot anger inriktningen för skolans utbildning,
- om organisation och arbetssätt ger utrymme för olika kunskapsformer,
- om eleverna ges möjlighet till inflytande och ansvarstagande över det egna lärandet,

8 (15)

- om eleverna ges kunskap om demokratins principer och utvecklar sin förmåga att arbeta i demokratiska former,
- om undervisningen är allsidig och saklig,
- om de som arbetar i skolan samverkar för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande,
- om skolan samverkar med arbetslivet och närsamhället,
- om arbetet i förskoleklassen stimulerar varje barns utveckling och lärande och ligger till grund till fortsatt skolgång.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Skolans organisation och arbetssätt ger delvis utrymme för olika kunskapsformer. Fagnäs skola har via en ny planeringsmall satt fokus på strävansmålen i undervisningen. Skolan genomför heldagar då eleverna får arbeta med exempelvis skogstema eller trafiksäkerhet. Eleverna ges också möjligheter att utveckla kunskaper om demokratins principer genom att arbeta med klassråd och elevråd. Förskoleklassens verksamhet ger överlag goda förutsättningar för eleverna att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. Inom bedömningsområdet finns dock behov av följande förbättringsinsatser:

Utrymme för olika kunskapsformer

Enligt läroplanen måste skolans arbete inriktas på att ge utrymme för olika kunskapsformer. En viktig uppgift för skolan är också att ge eleverna överblick över och sammanhang i sina studier. För att eleverna ska utvecklas i sin kunskapsinhämtning ska skolan erbjuda en varierad och balanserad sammansättning av innehåll och arbetsformer. I Fagnäs skola finns exempel på undervisning som ger gott utrymme för olika kunskapsformer, men intervjuer visar också att undervisningen kan varieras så att eleverna i större utsträckning får arbeta ämnesövergripande, i grupp, utforskande eller laborativt. Detta, i samband med att eleverna kan ha litet utrymme att påverka sin undervisning, gör att inspektörerna bedömer att skolan bör säkerställa att undervisningen ger utrymme för olika arbetssätt och för elevernas olika sätt att lära sig.

Inflytande och ansvarstagande för egna lärandet

Enligt läroplanen ska skolan klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Intervjuer visar att elever och föräldrar inte alltid får kännedom om de mål som styr undervisningen. Eleverna är också osäkra på vilka ämnen som ingår i deras undervisning. Inspektörerna bedömer att information till eleverna och föräldrarna avse-

ende kursplanernas mål bör förbättras.

Arbetsätt som utvecklar elevernas förmåga att arbeta i demokratiska former

Enligt läroplanen ska de demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig, omfatta alla elever. Elevernas kunskapsmässiga och sociala utveckling förutsätter att de tar ett allt större ansvar för det egna arbetet och för skolmiljön, samt att de får ett reellt inflytande på utbildningens utformning. Vid inspektionen framkommer att de äldre eleverna upplever att de har få möjligheter att utöva inflytande över sin undervisning. Andra intervjuer visar också att elevernas delaktighet i planeringen av undervisningen och deras möjlighet att påverka sitt eget arbete kan förbättras. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra elevernas möjlighet till delaktighet och inflytande.

Enligt läroplanen ska eleverna ges kunskap om demokratins principer och träna sin förmåga att arbeta i demokratiska former. Genomförandet av regelbundna klassråd är elevernas möjlighet till demokratisk samverkan och ofta en förutsättning för att elevernas frågor lyfts vidare till elevrådet. Fagnäs skola har ett elevråd med representanter från alla årskurser. Skolan genomför dock i varierad utsträckning klassråd. Intervjuer visar också att eleverna tycker att det är svårt att genomföra ens små förändringar på skolan. Inspektörerna bedömer att skolan bör säkerställa att alla elever får träna sin förmåga att arbeta i demokratiska former.

Samverkan

Enligt läroplanen ska lärarna samverka i sitt arbete med att nå utbildningsmålen. I Fagnäs skola samråder lärarna kring de nationella proven mellan parallellerna i årskurs 5 och man har börjat lyfta vissa frågor på pedagogiska caféer. Intervjuer visar dock att samverkan kring bedömning är på utvecklingsstadiet och att lärarna upplever att de behöver ett gemensamt språk inför samtal om kunskap och bedömning. Skolan har relativt få ämnesrepresentanter, vilket betyder att samverkan även med andra skolor är viktig.

Enligt läroplanen ska samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. På Fagnäs skola finns i nuläget viss samverkan mellan förskoleklass, skola och fritidshemmet, men intervjuer visar att denna samverkan hämmas på grund av avsaknad av planeringstid. Inspektörerna bedömer sammanfattningsvis att skolan behöver utveckla sin pedagogiska samverkan inom skolan och med andra skolor.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om undervisningen anpassas till varje elevs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande,
- om särskilt stöd ges till barn och elever som har svårigheter i skolarbetet,
- om det vid behov av särskilda stödåtgärder alltid utarbetas åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten till elevernas behov:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

I Fagnäs skola finns ett elevvårdsteam och rektorn och skolans specialpedagog har överblick över elevernas åtgärdsprogram. Vid behov lyfter skolan ärenden vidare till den centrala elevhälsan. Alla elever som är i behov av särskilt stöd har ett åtgärdsprogram. Diagnoser och ämnesprov ger signaler om elever som kan vara i behov av särskilt stöd.

Särskilt stöd

Enligt läroplanen ska rektorn utreda en elevs behov om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Intervjuer visar att i nuläget bygger skolans metod för att fånga upp elever i behov av särskilt stöd delvis på årliga diagnoser, men också till stor del på informella kontakter med specialpedagogen på lärarnas eget initiativ. Skolan är liten och kännedomen om eleverna god, men för att elevernas behov säkert ska uppmärksammas är det inspektörernas bedömning att skolans metoder för att fånga upp elever i behov av särskilt stöd bör systematiseras.

Åtgärdsprogram

Enligt grundskoleförordningen ska särskilt stöd ges till elever som har svårigheter i skolarbetet. Om en utredning av elevens svårigheter visar att elever är i behov av särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram upprättas. Intervjuer och dokumentstudier visar att det finns behov av bättre utredning av elevernas behov, mål som tydligt kan utvärderas och bättre uppföljning av åtgärdsprogrammen. Vidare upprättas åtgärdsprogram endast i ämnena matematik, svenska, engelska och angående elevens sociala utveckling, vilket kan betyda att elevers behov av stöd i andra ämnen inte uppmärksammas. Inspektörerna bedömer att arbetsgången kring och kvaliteten på åtgärdsprogrammen bör förbättras.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dessa komma till uttryck i vardaglig handling.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan utgör en trygg miljö,
- om skolan har en studiemiljö som är inriktad på lärande och ger stöd åt att utveckla kunskaper,

- om skolan/lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,
- om skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal, elever och företrädare för elevernas vårdnadshavare,
- om skolan har upprättat en likabehandlingsplan i enlighet med författningarna och dess mål och åtgärder är synliga i det dagliga arbetet.

Bedömning av området Normer i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering:

Skolan arbetar överlag med värdegrundsfrågor såväl i den dagliga verksamheten med direkt konflikthantering, som vid planerade aktiviteter. Skolan utgör över lag en trygg miljö, men det finns brister i värdegrundsarbetet som påverkar både tryggheten på skolan och studiemiljön. Det saknas också samsyn kring vilka regler som gäller och hur de ska efterlevas. Inom bedömningsområdet finns behov av följande förbättringsinsatser:

Värdegrundsarbete

Enligt läroplanen ska skolan bedriva ett aktivt värdegrundarbete. Värdegrundsarbetet ska motverka kränkande behandling, medverka till att alla i skolan visar varandra respekt och solidaritet och utgå från ett demokratiskt förhållningssätt. Värdegrundsarbetet ska ge förutsättningar för att skapa en bra lärandemiljö.

Intervjuer visar samstämmigt att värdegrundsarbetet bör utvecklas i Fagernäs skola. Både elever och personal lyfter att språkbruket är hårt och bemötandet elever och personal emellan är ett problem. Nolltoleranssystemet, ett lappsystem med varningar som till sist medför samtal mellan skola och hem, fungerar inte heller tillfredsställande utan i nuläget tycks systemet ha urholkats och används ofta för många mindre förseelser. Intervjuer visar att personalen ser olika på olika förseelser och inte alltid markerar när elever använder ett hårt språkbruk. Inspektörernas bedömning är att bristen på effektivt värdegrundsarbete påverkar stämningen på skolan och även studieron. Pojkarna i de äldre årskurserna har en tydligt tongivande roll i klassrummet och studieron blir ofta lidande. Bristen på inflytande tycks också leda till frustration bland eleverna. Inspektörerna bedömer att det är angeläget att skolan arbetar intensivt med värdegrundsfrågorna och att skolans värdegrundsarbete förankras hos personal, elever och föräldrar.

Likabehandling

Enligt lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling ska varje skola upprätta en likabehandlingsplan. Planen ska vara anpassad till den egna verksamheten, utgå från en aktuell kartläggning av situationen på skolan utifrån varje diskrimineringsgrund och årligen följas upp och utvärderas. Det är också viktigt att planen utgår ifrån alla perspektiv då kränkningar beskrivs. Fagernäs skola har en likabehandlingsplan, men den utgår inte från en aktuell kartläggning och skolans

insatser utifrån de olika diskrimineringsgrunderna finns inte med. Inte heller tar planen upp hur man ska agera om en vuxen kränker en elev. Intervjuer visar också att likabehandlingsplanen inte är känd i någon större utsträckning bland elever och föräldrar. Inspektörerna bedömer därför att likabehandlingsplanen inte uppfyller författningens krav. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2007:7) för arbetet med att främja likabehandling.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas tillgång till utbildning samt verksamhetens ledning och personal och hur skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur skolans kvalitetsarbete fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolan tar emot elever enligt bestämmelserna,
- om varje elev erbjuds det garanterade antalet undervisningstimmar,
- om skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- om skolan erbjuder eleverna studie- och yrkesorientering,
- om eleverna har tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler,
- om utbildningen är avgiftsfri för alla elever med undantag av enstaka inslag som kan föranleda obetydlig kostnad,
- om verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan eller 525 timmar om året.

Bedömning av området Tillgång till utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Eleverna vid Fagnäs skola har överlag god tillgång till utbildning. Skolan tar emot elever enligt bestämmelserna och varje elev erbjuds i huvudsak det garanterade antalet undervisningstimmar. Eleverna har överlag god tillgång till nödvändig utrustning och ändamålsenliga lokaler. Verksamheten i förskoleklassen omfattar minst 15 timmar i veckan. Utbildningen är avgiftsfri för alla elever. Inom bedömningsområdet finns behov av följande förbättringsinsats:

Utrustning och lokaler

Enligt grundskoleförordningen ska grundskolan ha ändamålsenliga lokaler. Den ska

också ha utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Inspektionen visar att eleverna på Fagernäs skola har begränsad tillgång till datorer och att de används i begränsad omfattning. Inspektörerna bedömer att skolan bör se över elevernas tillgång till datorer så att de erbjuds en tidsenlig utbildning.

Vidare framkommer att skolans utemiljö är något torftig och begränsar elevernas rastaktiviteter. Inspektörerna bedömer att skolan bör förbättra sin utemiljö.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om skolans pedagogiska personal har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- om skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen,
- om skolans pedagogiska personal får den kompetensutveckling som de behöver för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett professionellt sätt,
- om rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utveckling och kompetens:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Skolans pedagogiska personal har i huvudsak utbildning för den undervisning de bedriver och får överlag kompetensutveckling som de behöver för att professionellt kunna utföra sina arbetsuppgifter. Inspektörerna noterar dock att det förekommer enstaka lärare som undervisar i ämnen de inte har formell ämneskompetens för. Rektorn och skolans pedagogiska personal har nödvändiga insikter i de föreskrifter som styr utbildningen. Rektorn har lång pedagogisk erfarenhet och har tidigare arbetat med frågor som rör skolutveckling och kvalitetsutveckling. Rektorn genomgår i nuläget rektorsutbildning.

3.3 Rektors ansvar

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- om rektor som pedagogisk ledare tar det övergripande ansvaret för att verksamheten inriktas på att nå de nationella målen,
- om rektorn tar ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen,
- om rektorn fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Skolan har en fungerande och strukturerad ledning och rektorn har en god uppfattning om vilka områden som behöver utvecklas. Vid inspektionen framkommer att rektorn är ny på skolan, men att personalen upplever att skolans utveckling har kommit igång igen och att rektorn har satt fokus på många av skolans utvecklingsområden. Rektorn värnar om att vara förtrogen med verksamheten och fattar beslut enligt bestämmelserna. Rektorn går också för närvarande rektorsutbildningen. Inom bedömningsområdet finns behov av följande förbättringsinsats:

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering av skolans resultat

Enligt läroplanen ska rektorn ta ansvar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen. I Fagernäs skola saknas, som tidigare nämnts, en systematisk utvärdering av elevernas kunskaper i förhållande till kursplanernas krav i samtliga ämnen. Inspektörerna bedömer att rektorn måste ta ansvar för att skolan systematiskt följer upp, utvärderar och analyserar elevernas kunskapsresultat i förhållande till de nationella målen i årskurs 5 i samtliga ämnen.

3.4 Kvalitetsarbete**Inom detta bedömningsområde har granskats:**

- om skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete, det vill säga planerar, följer upp och utvärderar sin verksamhet samt tar tillvara resultaten och omsätter dessa i åtgärder, för att förbättra måluppfyllelsen,
- om kvalitetsarbetet dokumenteras i en kvalitetsredovisning som innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen nåts och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering:

Fagernäs skola har delvis ett systematiskt kvalitetsarbete. Kvalitetsredovisningen innehåller en bedömning av om de nationella målen nåts utifrån de resultat som samlas in i nuläget. Kvalitetsredovisningen redogör också för åtgärder som krävs för högre måluppfyllelse. Inom bedömningsområdet finns behov av följande förbättringsinsatser:

Systematiskt kvalitetsarbete

För att skolan ska fortsätta utvecklas krävs att undervisningsmålen ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och att nya metoder prövas och utvecklas. Ett sådant arbete måste ske i ett aktivt samspel mellan skolans personal och elever och i nära kontakt med såväl hemmen som med det omgivande samhället. På Fagnäs skola har kvalitetsarbetet strukturerats upp och blivit tydligare. Skolan har också ett bra samarbete med föräldrarepresentanter i verksamhetsstyrelsen. Intervjuer visar dock att delaktigheten i kvalitetsarbetet kan öka bland personal och elever och att skolans resultat avseende elevernas måluppfyllelse kan analyseras djupare. Det är inspektörernas bedömning att skolans utvärdering av resultaten bör förbättras.

Kvalitetsredovisning

Varje skola och varje verksamhetsform ska årligen upprätta en kvalitetsredovisning. Den skriftliga kvalitetsredovisningen ska vara ett verktyg för att regelbundet stämma av hur långt verksamheten kommit i det löpande kvalitetsarbetet. Redovisningen syftar även till att ge information om verksamheten och dess måluppfyllelse. Fagnäs skolas kvalitetsredovisning är omfattande och utvärderar dels skolans och dels kommunens prioriterade mål på ett tydligt sätt. Enkäter till elever och föräldrar utgör underlag till bedömningar av måluppfyllelse och verksamhetsstyrelsen är delaktiga i arbetet med kvalitetsredovisningen. Utvärdering av skolans likabehandlingsplan saknas dock, vilket ska ingå i kvalitetsredovisningen. Dessutom måste skolan redovisa förskoleklassens verksamhet. Inspektörerna bedömer att skolans kvalitetsredovisning inte motsvarar förordningen krav. Se vidare Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2006:18) om kvalitetsredovisning.

2008-09-29 Umeå

Katarina Sandling Jonsson
Pererik Hagberg